

Lange, brosme og blålange

Status og råd

Selv om lange, brosme og blålange fiskes i store deler av Nord-Atlanteren, er det liten toktaktivitet på disse artene. Informasjonen vi har om dem fås stort sett fra fiskeriene. Datagrunnlaget er heller ikke nok til å beregne størrelsen av bestandene, bare til å vurdere trender i forekomstene over tid. Fangst per enhet innsats (CPUE) har ligget på et relativt stabilt nivå siden begynnelsen av 1980-tallet, med en økende trend for lange siden 2002 og for brosme siden 2004. Hovedmengden lange og brosme fiskes av de store linefartøyene. Fra 2000 til 2006 ble den norske autolineflåten mer enn halvert, mens fangst per fartøy steg jevnt. Selv om hvert fartøy i snitt fisker flere dager og setter flere kroker per dag, er likevel antall uker flåten er i fisket redusert såpass kraftig i forhold til det man så på 1970-, 80- og 90-tallet at presset på bestanden er redusert.

Nedgangen i antall fartøy og tid i fisket har hatt en positiv effekt på bestandsutviklingen. Både fangst per enhet innsats og fangst per fartøy har økt de senere årene. Denne nedgangen i innsats er i samsvar med ICES' anbefaling fra 2004: en reduksjon i fiskeinnsatsen på 30 % i forhold til 1998-nivået. CPUE-indeksene som brukes er ikke standardisert og derfor noe usikre.

Det siste rådet fra ICES for lange er å redusere innsatsen med 20 % både i området Norskehavet nord for 62°N og Barentshavet (ICES-område I og II), og i området Nordsjøen og vest av Storbritannia og Irland. Landingene i 2011 var henholdsvis 10 100 og 12 900 tonn i disse områdene. For brosme er rådet fra ICES å redusere fangstene med 20 % i Norskehavet nord for 62°N og Barentshavet (ICES-område I og II). I området Nordsjøen og vest av Storbritannia og Irland kan fangstene økes med inntil 20 %. For blålange anbefales en stopp i det direkte fisket, stenging av gyteområder og tekniske reguleringstiltak for å redusere bifangst i blandingsfiskerier.

I 2013 vil standardiserte CPUE-indeksener som tar høyde for teknologiske endringer etc. presenteres og evalueres av ICES-arbeidsgruppen for dyphavsarter, WGDEEP.

Fiskeri

Norge har i 2013 kvoter i EU-sonen og i islandsk sone. I norske områder er det ingen regulering av fisket etter lange, brosme og blålange for norske fartøyer, mens det for fartøyer fra andre land blir fastsatt kvoter årlig. Kvoteforhandlingene med EU for 2013 har gitt Norge 6 140 tonn lange, 2 923 tonn brosme og 150 tonn blålange. Forhandlingene med Færøyene brøt sammen både i 2011 og 2012, og Norge har derfor ingen kvote i færøysk sone. I 2010 fikk Norge fiske 2 425 tonn lange/blålange og 1 774 tonn brosme. I islandsk sone kan Norge fiske 500 tonn lange og brosme. Rapporterte norske fangster i 2011 var totalt 14 800 tonn brosme, 15 900 tonn lange og 324 tonn blålange. Foreløpige tall for 2012 er 12 800 tonn brosme, 15 300 tonn lange og 324 tonn blålange.

Norge er en svært sentral og til dels dominerende aktør i dette fisket. Norske fartøyer tar om lag 70 % av den totale fangsten av brosme, men også Færøyene og Island fisker vesentlige mengder. I 1998 ble det totalt fisket 29 000 tonn brosme. Deretter sank fangstene fram til 2004 da det ble tatt 19 000 tonn. Siden har fangstene gått opp og lå i 2011 på 26 000 tonn. Norge tar 40–50 % av langefangstene. Andre land med et betydelig langefiske er Frankrike, Færøyene, Island, Spania og Storbritannia.

Lange har hatt samme utvikling i fangstene som brosme de siste ti årene: rundt 45 000 tonn i begynnelsen, nedgang til 32 000 tonn i 2004 for så å øke til litt over 37 000 tonn i 2010. De siste ti årene har Norge bare fisket ca. 7 % av blålangefangsten. Frankrike fisker mest, deretter følger Færøyene, Island og Storbritannia. De totale fangstene av blålange gikk ned fra 12 000 tonn i 1998 til 8 000 tonn i 2004. Etter dette har fangstene lagt jevnt på 9 000 tonn, bortsett fra i 2010 da fangstene økte til 12 000 tonn.

Brosme fanges som bifangst i trål-, garn- og linefiskeriene, mens lange er en relativt viktig art som det fiskes målrettet etter, særlig med line og garn. Blålange beskattes hovedsakelig med trål, gjerne i gyteområdene hvor fisketettheten er høyest, men også i en rekke blandingsfiskerier.

Lange – *Molva molva*

Familie: Gadidae (torskefamilien)

Maks størrelse: 40 kg og 2 m

Levetid: Kan trolig bli 30 år

Leveområde: På kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak, Kattegat og det sørvestlige Barentshavet

Hovedgyteområde: I Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island

Føde: Fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD: ICES anbefaler å redusere innsatsen med 20 % i ICES-område I og II (Storegga, Norskehavet og Barentshavet), ved Færøyene (område Vb) samt i de resterende områdene. Ved Island (område Va) skal fangsten holdes under 12 000 tonn.

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK:

Ingen kvoteregulering for norske fiskere i norsk sone. EU-kvote i norsk sone: 850 tonn, norsk kvote i EU: 6 140 tonn, Færøyene (kvote for 2010) 2 425 tonn lange/blålange, Island: 500 tonn lange og brosme

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK:

Totalt 37 400 tonn, norsk: 15 900 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2011): 179 mill. kroner

Fakta om bestanden:

Lange finnes på hard bunn eller sandbunn med store steiner i varme, relativt dype områder på kontinentalsokkelen, på bankene og i fjordene fra Biscaya til Island, i Skagerrak og Kattegat og i det sørvestlige Barentshavet. Arten kan også forekomme i Nordvest-Atlanteren fra Sør-Grønland til Newfoundland. Det er vanligst å finne lange på 300–400 meters dyp, men den kan påtreffes mellom 60 og 1000 meter. Ungfisken er utbredt i relativt grunne, kystnære områder og på bankene, inkludert den nordlige delen av Nordsjøen. Lange blir kjønnsmoden i 5–7-årsalderen. Den har trolig en alders- eller størrelsesavhengig utvandring til dypere områder og til gyteområdene i Nordsjøen, på Storegga, ved Færøyene, bankene vest av De britiske øyer og sørvest av Island.